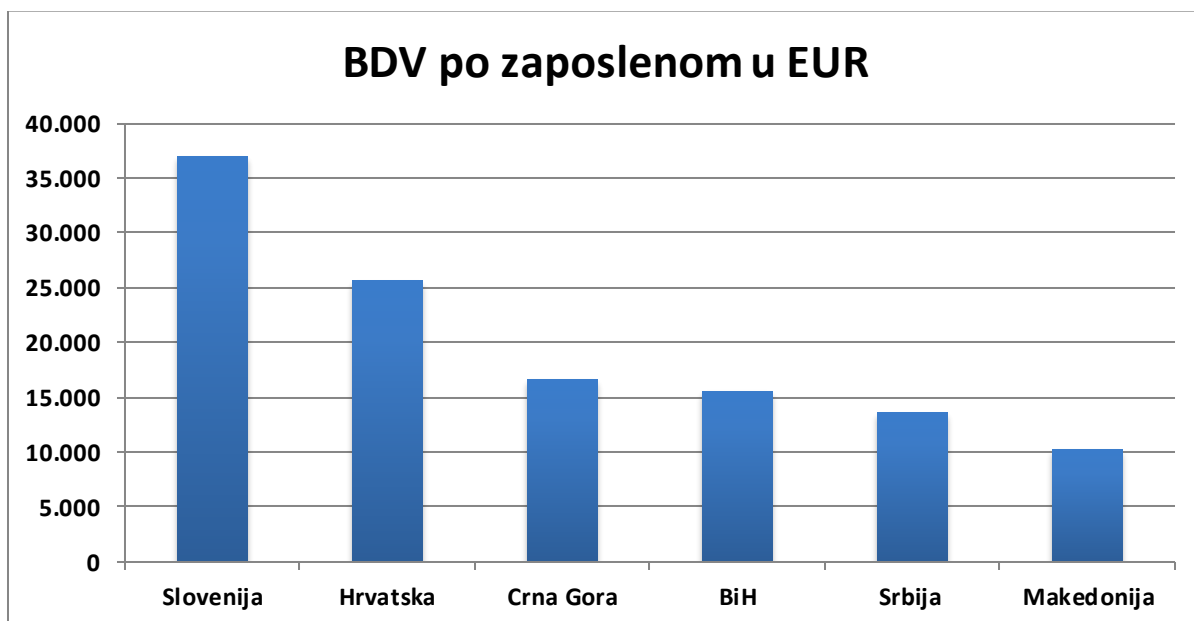

Centar za zastupanje
građanskih interesa

Rang lista zemalja u regiji prema bruto dodanoj vrijednosti po zaposlenom

Bruto dodana vrijednost (BDV) po zaposlenom važan indikator stanja u ekonomiji zemlje - Prosječan zaposleni Slovenac stvori gotovo četiri puta više dodane vrijednosti od Makedonca - Pet preporuka za povećanje BDV-a

Mjerenje produktivnosti rada na nivou države je posebno značajno za analizu ekonomskog rasta, konkurentnosti i standarda života u određenoj ekonomiji, kao i za pojašnjenje ekonomskih preduslova nužnih za privlačenje domaćih i inostranih investicija i društveni razvoj. Rast produktivnosti podrazumijeva povećanu vrijednost proizvodnje, a samim tim i povećanje dohotka, što dalje omogućava povećanje ukupne potražnje, smanjenje siromaštva i napredak društva uopće.

Uobičajeno je da se za mjerenje produktivnosti tj. efikasnosti rada koristi omjer bruto dodate vrijednosti proizvedenih roba, te usluga i faktora proizvodnje - broja radnika ili radnih sati u određenom periodu. Primjetna su značajna odstupanja u produktivnosti rada u zemljama bivše Jugoslavije. Korištenjem službenih podataka državnih Zavoda za statistiku navedenih zemalja za 2011. došli smo do sljedećih rezultata:

	Slovenija	Hrvatska	Crna Gora	BiH	Srbija	Makedonija
BDV u eurima	18.547.177.711	38.165.389.600	2.704.668.000	10.730.081.347	23.671.803.148	6.569.644.509
Broj zaposlenih	501.740	1.492.250	163.082	691.500	1.746.138	643.588
BDV po zaposlenom	36.966	25.576	16.585	15.517	13.557	10.208

Centar za zastupanje
građanskih interesa

Ovakvi podaci pokazuju da postoje značajne razlike između pojedinih zemalja koje su do 90tih godina prošlog stoljeća dijelile zajednički ekonomski i politički prostor. Jedan zaposleni u Sloveniji stvorit će prosječno godišnje 36,996 eura dodane vrijednosti, a u Makedoniji samo 10,208 eura.

Koji je razlog da su razlike u regiji tako drastične? Šta je potrebno uraditi da se produktivnost rada podigne?

Za kompleksan zadatak kao što je podizanje dodane vrijednosti po zaposlenom koju neka ekonomija stvara, na žalost, nema brzog i jednostavnog rješenja. Ni nakon detaljne pretrage nemoguće je uočiti da se zakonodavna, izvršna vlast ili akademska zajednica u Bosni i Hercegovini konkretno bavi produktivnošću, a uz postojeću retrogradnu retoriku koja dominira u javnosti, napredak nije moguć.

Fondacija Centar za zastupanje građanskih interesa daje pet prijedloga za podizanje efikasnosti rada u BiH:

Pokrenuti javne investicije - prije svega u infrastrukturu, tehnologiju, opremu, računarsku integraciju. Ako zaposleni imaju više sredstava na raspolaganju, stvaraju i više dodane vrijednosti.

Poticati inovativnost - ne samo inovacije u tehnologiji, nego i u nove proizvode, nove načine upravljanja, rada, distribucije, nabavke, u skladu sa 21. stoljećem i s promjenama paradigmi u mnogim područjima javnog i privatnog poslovanja.

Unapređivati vještine - investicije i inovativnost dolaze sa unapređenjem obrazovanja i konstantnim usavršavanjem, pripremom mladih za tržište rada i prekvalifikacijom starijih, mobilnošću radne snage i portfolio zapošljavanjem.

Podržati razvoj preduzetništva - podrška pokretanju novih firmi i ulasku postojećih u nove djelatnosti osigurava bolju efikasnost, stvaranje više dodane vrijednosti i opstanak na tržištu.

Uvesti normative, vrednovanje rada i kontrolu zaposlenih u javnom sektoru - veliki udio zaposlenih u Bosni i Hercegovini čine zaposleni u javnom sektoru. Normative je potrebno uvesti ili redefinirati jer trenutno većina javnih preduzeća posluje s gubitkom, a troškovi i neefikasnost administracije su dovele privredu na rub kolapsa. Iskustva drugih zemalja pokazuju da se uvođenjem otvorenosti podataka o radu i troškovima javnog sektora dovode do brzog rasta efikasnosti i smanjenja troškova.

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte našu saradnicu Amru Bilalović, mob br 061 683 032, ili na email: amra@cpi.ba.

CPI je nevladina, neprofitna organizacija koja prikupljanjem, analizom i objavljivanjem podataka od interesa za građane, te njihovom promocijom, aktivno podržava izgradnju civilnog društva. Fondacija CPI nastoji omogućiti da javni i verificirani podaci važni za građane BiH budu lako dostupni u kontekstu i na način kojeg može razumjeti građanin koji se profesionalno ne bavi javnom administracijom i javnim finansijama.